O.Z. Myslím - centrum kultúry Nepočujúcich

9-10/2015

MYSLÍM VINKY

TAJOMNÉ SOVIE PRÍBEHY

PREČO SURDÓPEDI POSUNKUJÚ INAK AKO NEPOČUJÚCI? (2. ČASŤ)

KAMPAŇ NEPOČUJÚCE DIEŤA V RÁMCI MEDZINÁRODNÉHO DŇA NEPOČUJÚCICH

DEAF RYSY 2015

DVD – ROZPRÁVKY TRADIČNEJ KULTÚRY V SLOVENSKOM POSUNKOVOM JAZYKU

ISSN 1338 -2748

Tyrkysová párty.....3
Medzinárodný deň Nepočujúcich v Leviciach.....4-5
MTN.....5
Tajomné sovie príbehy.....6
Prečo surdopédi posunkujú inak ako nepočujúci? (2. časť).....7-10
Vypočúvanie prvákov.....10
Šport proti drogám.....11
Kampaň Nepočujúce dieťa v rámci Medzinárodného dňa Nepočujúcich.....12-14
Deaf Rysy 2015.....14-16
DVD – rozprávky tradičnej kultúry v slovenskom posunkovom jazyku.....17
II. Medzinárodná konferencia nepočujúcich lektorov posunkového jazyka - LESICO.....18
Zásady zdravej životosprávy – pohyb.....19
Recept - Bábovka s plnkou.....20
Komiks - Anne Frank.....21-22
Posunkový jazyk.....23-24

Všetko najlepšie! Myslímovinky slávi piate narodeniny

V predchádzajúcom dvojčísle vyšlo:

Vážení a milí čitatelia,

scenár vlastného života si píše každý sám. Pán Werich raz povedal, že človek prišiel na svet preto, aby tu bol, pracoval, tvoril a žil. Pokiaľ sa nič zásadného v našom živote nedeje, pracujeme, žijeme a bavíme sa. Ak nás minulosť niečo naučila, tak na nič nečakajme a kráčajme stále ďalej. Je potrebné žiť svoj život tu a teraz. Je dôležité otvorene hovoriť o svojich problémoch, pocitoch a všímať si rovnako aj druhých ľudí. Pokiaľ sa o problémoch nehovorí, zhoršujú sa. Kedysi niekto múdry povedal, že všetko zlé sa raz na dobre obráti. Zo skúseností viem, že to tak je. Niekedy nám prekážky pomôže prekonať náhoda, nečakaný impulz a stane sa zázrak. Tak vám prajem, aby ste vedeli svojím srdcom naslúchať druhým, žiakom, kurzistom a študentom úspešný štart do nového školského roka a všetkým krásnu farebnú jeseň plnú dobrých správ a článkov.

redakčný tím Myslímovinky:

Myslím
CENTRUM KULTÚRY NEPOČUJÚCICH

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Elektronický dvojmesačník,
ISSN 1338-2748, Ročník VI.

Vydavateľ: Myslím – centrum kultúry Nepočujúcich s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Sídlo: Jelačičova 4, 821 08 Bratislava

Prevádzka: Mestská 2/A, 831 03 Bratislava

E-mail: ozmyslim@gmail.com

Internet: www.myslim.sk

Tyrkysová párty

Pri príležitosti oslavy Medzinárodného týždňa nepočujúcich sa nepočujúce i počujúce deti nepočujúcich rodičov zišli v **Rodinnom centre Prešporkovo**, aby oslávili svoj deň.

Združenie **Spolok nepočujúcich pedagógov** pre nich zorganizoval 26. septembra sobotňajšiu akciu **2. Prešporkovský Medzinárodný deň nepočujúcich - tyrkysovú párty.** Všetko sa to začalo bubnovou show pod vedením bubeníka Maroša, deti mali balóniky v ruke, aby precítili vibrácie cez dlane. Pokračovalo sa súťažou **Kráľ a kráľovná tyrkysu**, kde sa súťažilo v troch kategóriách. Ďalej boli zaujímavé **tvorivé dielne, workshopy bubnovania** a zábavno-vedomostná súťaž **Tyrkysový kufor** pre dospelých. Skončilo to vyhlásením výhercov a súťažami pre deti. Najmladším kráľom tyrkysu sa stal Daniel Hefty. Najmladšou kráľovnou tyrkysu Hanička Hromohová. Mladým kráľom tyrkysu bol Matúš Palidrab a Mladou kráľovnou tyrkysu sa stala Ninka Hanudeľová. Veľkým, teda dospelým kráľom sa stal Ján Pašák a po jeho boku sa postavila Katarína Dudríková. Každý z nich dostal šerpu a zaujímavé vecné ceny. Nechýbali ani chutné torty. Za pomoc ďakujeme všetkým dobrovoľníkom Roman Vojtechovský, Ivica Tichá, Denisa Gálová, Zoltán Duray (fotograf), Zuzana Knapová Daubnerová, Veronika Kubrická, Tomáš Slezák. Ďakujeme aj tlmočníčke Miroslave Tomáškovej. Ďakujeme aj bubeníkovi Marošovi (kolega Eddyho Portellu), Tonovi Guthovi a ZŠ pre SP na Drotárskej v Bratislave za zapožičanie bubnov. Veľké poďakovanie patrí aj Magistrátu hlavného mesta SR - Bratislavy, sponzorom Eset, Effeta - stredisko sv. Františka Saleského, Sunpharma, Lyllu Fabrics, Arriba, TortyAdriana, ČSOB, Prvá stavebná sporiteľňa, Martinus, Kreatívny svet, Bižutéria Damina - Jana Morgošová. Ďakujeme aj Klubu nepočujúcich rodičov a ich detí v rámci RC Prešporkovo za priestor v RC Prešporkove. Tešíme sa zase o rok!

VERONIKA VOJTECHOVSKÁ
FOTOZÁBERY: ZOLTÁN DURAY

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA
Bižutéria Damina
Jana Morgošová
BRATISLAVA
martinus.SK
tortyAdriana.sk
Lekáreň SUNPHARMA
ČSOB
eset
EFFETA
Arriba

Medzinárodný deň Nepočujúcich v Leviciach

Dňa 12. septembra 2015 sa v Leviciach po prvýkrát v histórií konali celoslovenské oslavy - "Medzinárodného dňa Nepočujúcich" - MDN. Otvorenie osláv bolo pri Dome športu v Leviciach. Otvorili ho hlavný organizátori tohto podujatia: Andrea Jurošková, Gabriel Prasna a Anton Havran - výbor CN ANEPS Levice. K prítomným sa prihovorila aj prezidentka Asociácie Nepočujúcich Slovenska (ANEPS) p. Bartalová. Po otvorení sa športovci rozdelili a prešli na svoje športoviská. Športové disciplíny boli : futsal, šípky a bowling.

Ostatní hostia, návštevníci a diváci mali možnosť pozrieť si výstavu "ručných prác"- ktorú predstavila p. Jurošková Božena, prezentáciu nového projektu "ONLINE tlmočník", ktorú prezentovala Nadácia Pontis - počas celého dňa sa mohli prítomní zapojiť so súťaže.

Prítomní mohli využiť a aj využili možnosť prehliadky Levického hradu ako aj Tekovského múzea.

Po skončení súťaží, prehliadkach Tekovkého múzea, Levického hradu, centra Levíc sa všetci pomaly začali schádzať v Business Hoteli Astrum Laus, kde sa konal spoločenský večer, ktorý veľkolepo uzatvoril MDN. Spoločenský večer otvorili organizátori a popriali prítomným skvelú zábavu. V kultúrnej zložke sa predstavili: Emka Jurošková - moderná gymnastika, Nadácia Pontis predstavila svoj projekt "ONLINE Tlmočník", boli vyžrebovaní výhercovia.

O súťaže sa postaral p. Kračko, ktorý k nám prišiel až z Kanady.

Do tanca nám hrala hudba od DJ.

Po 22,00 hodine bolo vyhlásenie výsledkov športových disciplín, víťazi si prevzali svoje trofeje. Prezidentka ANEPS p. Anna Bartalová a hlavný organizátor Andrea Jurošková odovzdali putovnú zástavu mestu Púchov, ktorú prebrala p. Eva Ondrášková.

Po polnoci sa žrebovala tombola - ceny do tomboly venovali sponzori. Zábava sa ukončila v skorých ranných hodinách.

Túto akciu sme mohli zorganizovať vďaka sponzorom:

Hlavný sponzorom: Nadácia Pontis a Telekom.

Sponzori: Mesto Levice, Camfil s.r.o., Business Hotel Astrum Laus, OZ Auditus, CN ANEPS Košice, CN ANEPS Zlaté Moravce, Pavel Šarina, Božena Jurošková.
Ďakujeme všetkým za účasť.
Napísala: Jurošková Andrea

Výsledky športových súťaží:

ŠÍPKY:
Ženy:
1. Daniela Forriaová, Košice
2. Katarína Kozáková, Levice
3. Mária Mikulášová, Topoľčany
Muži:
1. Ladislav Lukáč, Zlaté Moravce
2. Miloš Tichý, Košice
3. Tomáš Mulik, Košice

Bowling - muži:
1. Maroš Sovák, Banská Bystrica

2. Tibor Horváth, Nové Zámky
3. Martin Valkovič, Prievidza

Futsal:
1. ŠKN Bratislava
2. Nové Zámky
3. Vráble

ANDREA JUROŠKOVÁ
FOTOZÁBERY: MICHÁČ MILOSLAV, FRANTIŠEK URBAN

MTN

Medzinárodný týždeň nepočujúcich oslavujú nepočujúci na celom svete každý **štvrtý septembrový týždeň**. Zámerom Medzinárodného dňa nepočujúcich je oboznámiť politikov, verejnú správu a širokú verejnosť s úspechmi nepočujúcich. Dňa **21. 9. 2015** naša p. riaditeľka pozvala **europoslanca Ivana Štefanca** do našej školy. Privítali sme ho divadelnou ukážkou s názvom **Voda** z dielne divadelného súboru **DIKO.** Je to životný príbeh známej hluchoslepej dievčiny **Hellen Kellerovej** z Tuscumbie, žijúcej na prelome 19. – 20. storočia v USA, ktorá sa stala svetoznámou vďaka absolvovaniu Harvardskej univerzity pod vedením zázračnej vychovávateľky **Anne Sullivanovej.** Ako moderátorské duo sa pekne predviedli žiaci **Andrea Bánovská** a **Peter Čechman**. Po vystúpení DIKA bola diskusia s europoslancom. Žiaci sa pýtali europoslanca na rôzne témy: na obľúbený šport, život, prácu, na migrantov, Európsky parlament atď .. V tom istom týždni v stredu **23. 9. 2015** nás pozvala p. riaditeľka Cifrová, aby sme s divadelným súborom DIKO prišli do **ZŠ pre ŽSP Drotárska** spolu s nimi osláviť Medzinárodný týždeň nepočujúcich predstavením **Voda.** Po vystúpení nás tam čakalo občerstvenie a výborný koláč.

JÚLIA MAZANCOVÁ
FOTOZÁBERY: JOZEF RIGO, MAREK RAFFAY

Tajomné sovie príbehy

Spolok nepočujúcich pedagógov znovu pre deti pripravil akciu. V piatok **23.10.2015** sme s deťmi navštívili **sokoliarsky dvor na Hrade Červený kameň.** Videli sme letové ukážky dravcov a sov, niektorí odvážlivci si vyskúšali mať na ruke dravca. Po návrate sme si v **rodinnom centre Prešporkovo**

po chutnej večeri vytvorili **sovie masky**, s ktorými sme po dvorčeku **lietali ako sovy.** Potom sme spali v spacákoch až do rána. Ráno nás čakali výdatné raňajky.

Ráno sme namaľovali **sovy na hrnčeky** a každé dieťa dostalo diplom a darčeky za statočnosť. Veríme, že sa deťom sa akcia páčila a budú na ňu dlho a dlho spomínať. Touto cestou sa chcem poďakovať Deniske, Romanovi a Ivici za všetku pomoc pri organizovaní tejto akcie. Zároveň ďakujem Viktorovi za pomoc pri tlmočení. Emke za pomoc s deťmi. Ďakujeme aj rodinnému centru Prešporkovo za možnosť využitia priestoru. Ďakujeme aj sponzorom Eset, Prvá stavebná sporiteľňa, ČSOB, Lyllu fabrics, Tigerprint, Edenred. Táto akcia sa konala aj vďaka podpore Magistrátu hlavného mesta SR - Bratislavy v rámci projektu "Spoznaj seba a okolie hrou".

TEXT A FOTOZÁBERY:
VERONIKA VOJTECHOVSKÁ

ČSOB PRE VÁS OSOBNE

BRATISLAVA

eset

Edenred

TigerPrint

Prečo surdopédi posunkujú inak ako nepočujúci? (2. časť)

Ďalej by sme chceli priblížiť komunikačné systémy, ktoré sa často spomínajú v Česku. Posunkovanú češtinu Kotvová a Komorná (2008, s. 11) definujú takto: "*Znakovaná čeština je umělý systém. Projev v českém jazyce, který je artikulován s hlasem nebo bezhlasně, je doprovázen znaky. To znamená, že každému českému slovu odpovídá znak, který je ve většině případů převzat z trvalého slovníku českého znakového jazyka. Existují však znaky speciálně vytvořené pro užití znakované češtiny. Znakovaná čeština také nevyužívá specifické struktury, gramatiku ani nemanuální složky českého znakového jazyka. To znamená, že jedinou gramatiku, kterou v tomto systému nalezneme, je gramatika českého jazyka. Ta je však vyjádřena zejména orálně, zachytit ji hlavně odezíráním*."
Tie isté autorky pokračujú upozornením, že medzi odbornou verejnosťou a medzi surdopédmi je termín posunkovaná čeština používaný nejednotne, často dokonca pre označenie kódov, ktoré sa od seba líšia. Pod pojem posunkovaná čeština sú zahrňované:
1. **posunkovaná čeština** – ide o prejav v hovorenom jazyku, v ktorom pod každé slovo českého jazyka je "podsunutý" zodpovedajúci posunok (pozri vyššie uvedenú definíciu),
2. **presná posunkovaná čeština** – ide o variant posunkovanej češtiny, v ktorom sú posunky produkované lineárne podľa českého slovosledu, každé české slovo je "prepisované" pomocou posunkov a jednotlivé koncovky sú "prepisované" pomocou prstových znakov,
3. **hovorený prejav sprevádzaný izolovanými posunkami** – ide o prejav v hovorenom jazyku, v ktorom pod každé slovo českého jazyka nie je "podsunutý" posunok, ale pod niektoré vybrané slovo,
4. **kódy, ktoré stoja v kontinuu medzi ČZJ na jednej strane a posunkovanou češtinou (resp. českým jazykom) na druhej strane** – ide o kolísanie medzi ČZJ a posunkovanou češtinou. Reč je o prejave, v ktorom používateľ PJ pri kontakte s neskúsenými počujúcimi používateľmi PJ prispôsobujú svoj jazyk; naopak neskúsení používatelia PJ sa snažia o vyjadrovanie PJ, ale robia chyby, pretože sa u nich prejavujú výrazné interferencie, ovplyvňovanie z hovoreného jazyka.

Ozrejmili sme rôzne spôsoby komunikácie v edukácii žiakov s PS používaných v Severnej Amerike a v Česku. V našich odborných štúdiách špeciálnej pedagogiky sa vyskytujú rôzne pojmy, ktoré vytyčujú používanie posunkov, niektoré pojmy sú významovo zhodné, prípadne podobné. Pre lepšiu prehľadnosť sa pokúsime hierarchicky vypísať pojmy od najväčšej nadradenosti po najmenšiu.

<table>
<tr><td colspan="2">1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">manuálna komunikácia alebo
manuálna forma komunikácie (Groma – Tarcsiová, 1993, Tarcsiová, 1997), či
manuálne znakové systémy (Groma, 1997)</td></tr>
<tr><td colspan="2">2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">posunková komunikácia alebo
posunkovanie (Groma – Tarcsiová, 1993, Tarcsiová, 2005)</td></tr>
<tr><td>3a.</td><td>3b.</td></tr>
<tr><td>prirodzená posunková reč (nepočujúcich), prípadne
prirodzený posunkový jazyk (nepočujúcich) (Groma – Dočkal, 1992, Csonka, 1998, Tarcsiová, 2005) alebo
posunkový jazyk (Csonka, 1998, Tarcsiová, 2005)</td><td>posunkové systémy (Groma, 1997)
posunkovaný jazyk (Csonka 1995, in Tarcsiová, 2005),
bimodálne formy komunikácie (Tarcsiová, 2005)</td></tr>
<tr><td>4a.</td><td>4b.</td></tr>
<tr><td>slovenský posunkový jazyk (Tarcasiová, 2005, Vojtechovský, 2015)</td><td>posunkovaná slovenčina (Tarcsiová, 1997, 2005, Vojtechovský, 2015)</td></tr>
</table>

Na ujasnenie týchto vymenovaných pojmov podľa hore uvedenej tabuľky by

sme mohli nazrieť do definícií horeuvedených autorov.

K manuálnej komunikácii Groma a Tarcsiová (1993) zaraďujú komunikáciu posunkovaním, používanie prstových znakov, teda prstovej abecedy a pomocných artikulačných znakov (ďalej PAZ). Neskôr Tarcsiová (1997, s. 243) definuje manuálnu komunikáciu ako "*používanie PAZ, prstovej abecedy, posunkovaného jazyka, prípadne PJ*".

Posunkovú komunikáciu Groma a Tarcsiová (1993, s. 173) definujú ako "*používanie celého spektra výrazových prostriedkov od ojedinelého izolovaného posunku, až po komunikáciu založenú na PJ.*" Do posunkovej komunikácie autori nezaraďujú používanie prstových znakov.

Csonka (1998, s. 22) definuje PJ ako „*nonvokálny jazykový systém založený na sústave znakov, ktoré majú manuálno-lingválny charakter. Sústava znakov slúži ako prostriedok na vyjadrovanie sa a dorozumievanie nepočujúcich ľudí medzi sebou*". Následne Csonka (tamže) vymedzuje posunkovú reč ako "*realizáciu sústavy manuálno-lingválnych znakov v konkrétnych komunikačných aktoch a má motoricko-vizuálnu formu*".

V najnovšej práci (Vojtechovský, 2015, s. 26) autor spomenul, že SPJ "*je prirodzeným jazykom spoločenstva nepočujúcich na Slovensku. Má svoju vlastnú slovnú, teda posunkovú zásobu (konvenčné posunky) a gramatiku vrátane skladby, ktorá nie je závislá na gramatike slovenského jazyka*".

Podľa Gromu (1997, s. 76) sa výraz posunkové systémy chápe tak, že "*vznikli v snahe čo najviac zblížiť prirodzenú posunkovú reč s hovorenou rečou. Základnou zásadou pri ich tvorbe bola podriadenosť posunkovej komunikácie systému jazykovej organizácie a gramatike jazykov počujúcich. Posunkuje sa podľa syntaktických pravidiel tohoktorého jazyka počujúcich. Posunkovanie sa doplňuje o ďalšie predložky, zámená, slovesá bežne sa vyskytujúce v danom zvukovom jazyku, a to pomocou umelých posunkov, prípadne pomocou znakov prstovej abecedy*". Cieľom umelých posunkových systémov je sprístupniť jazyk počujúcich vo vizuálnej podobe (Štefánik a Groma, 1993).

Posunkovanú slovenčinu Tarcsiová (1997, s. 244) charakterizuje ako "*simultánne doprevádzanie slovenčiny posunkami, pričom sa používa syntax, morfológia typická pre slovenský jazyk*".

Pre lepšie porozumenie pojmov sa môžeme opierať o výskumné štúdie od našich slovenských autorov Groma – Tarcsiová (1993) a Tarcsiová (1997), ktorí sledovali prvky rozličných metód na každej našej surdopedickej škole. Aj keď sa výskum realizoval tak pred 20 rokmi, domnievame sa, že tieto jednotlivé spôsoby komunikácie sa používajú aj dodnes. Poskytneme k nim svoje komentáre, o akú komunikačnú formu ide.

Tarcsiová (1997, s. 245) uvádza, že "*v komunikácii so žiakom pedagógovia používali najčastejšie prstovú abecedu na zvýraznenie niektorej hovorenej hlásky, na zdôraznenie gramatických pravidiel (pádová koncovka, množné číslo, minulý čas…), na upozornenie žiaka, že niektorú hlásku vynechal, ale aj ako pomôcku na opravu chybnej výslovnosti. Pedagógovia používajú prstovú abecedu aj ako súčasť posunku, napr. posunok CHLAPEC–C–I, DIEVČA–T–A*". Ďalej autorka (tamže) zaznamenala, že "*pedagógovia používajú PAZ aj na zvýraznenie gramatických koncoviek a pri vynechaní hlásky, čo sú v princípe funkcie prstovej abecedy*". Podobne Groma a Tarcsiová (1993, s. 177) poukázali na príklad pedagóga, ktorý používal prstovú abecedu na zvýraznenie pádovej koncovky ako súčasť posunku: "*BUDEME ČÍTA–T, UMÝVAM SI RUKY VOD–O–U*". Pri tejto situácii sa aj v našich podmienkach dbá na jednotlivé koncovky slov, ktoré sú transliterované pomocou prstových znakov. Z nášho pohľadu môžeme predpokladať, že ide o presnú posunkovanú slovenčinu.

V ďalšej časti výskumu Tarcsiová zaznačila, že pedagógovia celkovo vyposunkovali 39,8 % vypovedaných slov. Ďalej poukázala (1997, s. 246), že "*v Bratislave posunková komunikácia bola menej konzistentná, chýbali celé časti hovorenej výpovede. Typickým príkladom boli situácie, v ktorých žiaci očakávali otázky. Učiteľ pomocou posunku ich upozornil na slovo, ktoré bolo dôležité pre jej správne pochopenie. Napr. Čo máme DNES?, Čo vidíme VONKU?, Ako sa VOLÁ dievča?*" Analogicky výskum

autorov Groma a Tarcsiová (1993, s. 175) prezentoval výpovede pedagógov nasledovne: *"Čo sa ti PÁČILO?", Kde je NAMAĽOVANÁ káva?", "Zdenka, zase si VŠETKO ZABUDLA!", KDE NAPÍŠES tú dvojku?"* Z týchto nekonzistentných výpovedí pedagógov predpokladáme, že ide o slovenský prejav sprevádzaný izolovanými posunkami. Ďalej Tarcsiová (1997, s. 246) zistila, že pedagógovia v Prešove "*sa snažia viac simultánne produkovať výpovede v hovorenej a posunkovej podobe tak, aby každému slovu zodpovedal posunok*". Obdobne podľa výskumu oboch autorov (1993, s. 176) pedagógovia uvádzali výpovede takto: "*BUDEM SA UČIŤ NOVÚ PIESEŇ". "VŠETCI ĽUDIA NA SLOVENSKU VEDIA SPIEVAŤ*". Tento spôsob komunikácie sa vyznačoval vysokou konzistenciou medzi hovorenou a posunkovou rečou, nazdávame sa, že ide o posunkovanú slovenčinu.

Môžeme poukázať na zaujímavú pasáž výskumu, kde Tarcsiová (1997) naznačila, že v neformálnych diskusiách medzi pedagógom a žiakom počas prestávok sa v Bratislave a v Prešove používala viackrát aj táto gramatika PJ, napr. BOLO KEDY?, HOVORIŤ KTO? Z týchto výpovedí sa domnievame, že ide o SPJ.

Z uvedených príkladov výskumu je badať, že posunkové systémy podobne ako Morseova abeceda či Braillovo písmo nie sú jazykmi samé osebe, ale sú to kódy, ktoré sa snažia odrážať štruktúru a slovnú zásobu daného (zvukového) jazyka. Naopak, PJ nekopíruje štruktúru hovoreného jazyka a pre surdopédov, ktorí dobre neovládajú alebo vôbec neovládajú PJ, je menej zrozumiteľný a ťažko prijateľný. Z toho dôsledku žiaci s PS na hodinách vyučovania prevažne používajú posunkovanú slovenčinu, ale mimo vyučovania väčšina z nich medzi sebou už používa SPJ, prípadne kontaktové posunkovanie.

Keďže sme bližšie oboznámili s posunkovými systémami a ich definíciami v Severnej Amerike, v Česku a na Slovensku, je potrebné brať do úvahy, aká terminológia by sa mala používať, alebo aký termín sa uprednostňuje. Pokiaľ ide o komunikačné formy, ktoré využívajú surdopédi v edukácii so žiakmi s PS. V Severnej Amerike sa frekventovane používa termín manuálne kódovaná angličtina. Synonymne sa v Českej republike dáva prednosť termínu posunkovaná čeština, ktorý sa chápe v širšom slova zmysle a zahŕňa všetky umelé posunkové systémy, ktoré sme vyššie uviedli. Paralelne sa na Slovensku v poslednom období často spomína termín **posunkovaná slovenčina**, ktorý tiež môžeme prednostne používať pred umelými posunkovými systémami, ale tento termín tiež nevylučujeme.

Cieľom nášho príspevku bolo poukázať na podstatné rozdiely medzi vizuálnymi formami slovenského jazyka, čiže posunkovanou slovenčinou a SPJ, ktorý nie je posunkovou verziou slovenského jazyka, ako sa často mylne domnieva. Dúfame, že príspevok pomôže urobiť poriadok v terminológii, pretože veľakrát sami presne nevieme, čo máme na mysli pod pojmami slovenský posunkový jazyk a posunkovaná slovenčina. Je potrebné akcentovať, že žiadny z týchto spôsobov komunikácie nemožno hodnotiť ako lepší alebo horší. V minulosti malo mnoho ľudí pocit, že SPJ je "zlý" a posunkovaná slovenčina je "dobrá". V súčasnosti sa už akceptuje používanie SPJ, ktorý nemožno považovať za "menejcenný", keďže spĺňa základné rysy prirodzeného jazyka. Navyše, štruktúrne usporiadanie PJ je prispôsobené jeho špecifickej modalite.

Použitá literatúra

1. CLEVE van, J. V. 1987. *Gallaudet Encyclopedia of Deaf people and deafness (Three-Volume Set)*. New York 1: McGraw-Hill Book Company, 1987. ISBN 0-07-079229-1.
2. CSONKA, Š. 1998. Spoločenské postavenie posunkového jazyka, náčrt jeho systému a skúmania. In *Efeta - otvor sa*. 1998, roč. 8, č. 1, s. 20-24.
3. DUKE, I. 2004. *The Everything Sign Language Book : American Sign Language Made Easy*. Adams Media, 2004. ISBN 1-58062-882-6.
4. FREEMAN, R. D. - CARBIN, C. F. - BOESE, R. J. (preklad HRUBÝ, J. - SELICHAROVÁ, J.). 1992. *Tvé dítě neslyší?* Praha : Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1992.
5. GROMA, M. 1997. Manuálne znakové systémy ako kódy v pedagogike nepočujúcich. In *Štylistika neverbálnej komuni-*

kácie. Bratislava : Pedagogická fakulta UK, 1997. s. 75-85.
6. GROMA, M - DOČKAL, V. 1992. Posunková reč nepočujúcich. In *Psychológia a patopsychológia dieťaťa*. 1992, roč. 26, č. 2, príloha s. 1-15.
7. GROMA, M. - TARCSIOVÁ, D. 1993. Posunková komunikácia učiteľa nepočujúcich. In *Pedagogická revue*. 1993, roč. 45, č. 3-4. s. 171-182.
8. HOMOLÁČ, J. 1998. *Komunikace neslyšících: sociolingvistika (antologie textů)*. Praha : Filozofická fakulta UK, 1998. ISBN 80-858-9940-X.
9. JAY, M. 2011. *Don't Just "Sign". Communicate! A Student's Pocket Guide to Deaf Community Terminology*. Los Angeles : Judea Media, LLC, 2011. ISBN 09-845-2945-4.
10. KOTVOVÁ, M. - KOMORNÁ, M. 2008. *Praktický kurz znakované češtiny*. Praha : Česká komora tlumočníků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-30-7.
11. Manually coded English. In: *Wikipedia: the free encyclopedia.* [online]. San Francisco : Wikimedia Foundation, 2001-, 2015-02-16. Dostupné na internete: <http://en.wikipedia.org/wiki/Manually_coded_English>.
12. MILLER, J. 2013. The many facets of sign language. In *Signing Savvy*. [online]. 2013. Dostupné na internete: <www.signingsavvy.com/blog/119/The+many+facets+of+sign+language>.
13. ŠTEFÁNIK, J. - GROMA, M. 1993. Jazykové systémy počujúcich a nepočujúcich. In Varia II. 1993. s. 70-73. Dostupné na internete: <www.juls.savba.sk/ediela/varia/2/>.
14. TARCSIOVÁ, D. 1997. Analýza manuálnej komunikácie učiteľa nepočujúcich. In *Štylistika neverbálnej komunikácie*. Bratislava : Pedagogická fakulta UK, 1997. s. 243 - 250.
15. TARCSIOVÁ, D. 2005. *Komunikačný systém sluchovo postihnutých a spôsoby prekonávania ich komunikačnej bariéry*. Bratislava : Sapientia, 2005. ISBN 80-969112-7-9.
16. VALLI, C. a kol. 2005. *The Gallaudet dictionary of American Sign Language: an introduction*. 5. vyd. Washington, D.C. : Gallaudet University Press, 2005. ISBN 978-156-3682-827.
17. VALLI, C. - LUCAS, C. - MULROONEY, K. J. - VILLANEUVA, M. 2011. *Linguistics of American Sign Language : An introduction*. 5. vyd. Washington, D.C. : Gallaudet University Press, 2011. ISBN 15-636-8508-6.
18. VOJTECHOVSKÝ, R. 2015. Dôraz na porozumenie rozdielu medzi SPJ a posunkovanou slovenčinou na kurze lektorského minima pre lektorov SPJ. In *Gaudium*. 2015, roč. 19, č. 3, s. 26-27.
PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský

ROMAN VOJTECHOVSKÝ

Vypočúvanie prvákov

Začalo to okolo 18. hodiny na dievčenskom internáte pri SOŠ Koceľova 26 v Bratislave. Starší žiaci sa prezliekli za policajtov. Čakali sme, kým príde Vlado so žiakmi z prvého ročníka, majúcimi veľký strach, pretože nevedeli, čo ich čaká. Aj my sme mali trošku stres. Júlia vyzvedala pomocou lampy namierenej na tvár žiakov, prečo kradli, podvádzali, ale žiaci o ničom nevedeli. Najviac sa mi páčilo, ako žiaci jedli veľa rôznych „dobrôt", ktoré boli pikantné. Dostala som nápad s wasabi orieškami. Neskôr si prváci sadli na stoličku, pričom im Dominika dala mokrú hubku pod zadok. Súťaž bola skvelá, vtipná, skoro každý sa zabával. Súťažiaci napríklad museli nazbierať čo najviac balónov, alebo dvojica musela rýchlo zjesť žemľu bez pomoci rúk. Mala som nápad, že budeme tancovať, bolo to všetko skvelé a každému sa to páčilo. Vystupovali sme bez strachu, mali sme veľa odvahy. Nakoniec nás všetci žiaci pochválili a boli spokojní. Bol to fakt zábavný večer a som rada, že naň môžem s kamarátmi so smiechom spomínať.

OĽGA PAZUCHOVÁ
FOTOZÁBER: JOZEF RIGO

Šport proti drogám

V piatok **20.11.2015** sa deti po škole vybrali priamo do **rodinného centra Prešporkovo**, kde na nich čakala dlhšie pripravovaná akcia s názvom **Športom proti drogám**. Túto akciu organizoval **Spolok nepočujúcich pedagógov v spolupráci s Klubom nepočujúcich rodičov a ich detí**.

Hneď na úvod sa deti oboznámili so základnými pojmami ako je alkohol, drogy, lieky a cigarety. Dozvedeli sa o možných následkoch používania týchto škodlivých látok. Krátku prednášku vždy sprevádzala názorná ukážka. Potom prostredníctvom pantomímy mali deti uhádnuť o aký pojem ide a či sa to môže robiť alebo nie. Počas prednášky, deti spontánne vyrozprávali príbehy, ktoré zažili, prípadne náhodou niekde v meste videli. Vždy nasledovala otázka, ako by mali v danom prípade postupovať.

Po prednáške nasledovala azda najzaujímavejšia časť, v miestnosti boli stanovištia s rôznymi športovými úlohami. Plnenie úloh sme sťažili okuliarmi simulujúce stav opitosti. A tak si deti mohli vyskúšať, ako vidia opití ľudia.

A takto s okuliarmi museli plniť úlohy v jednotlivých stanovištiach.

Po olovrante sme vytvárali papierovú koláž s obrázkami, prostredníctvom ktorých deti poukazovali na dobré a zlé veci, ktoré sa môžu, resp. nemôžu robiť.

Deťom sa zaujímavá a poučná akcia veľmi páčila. Týmto sa chcem poďakovať Deniske Gálovej za všetku pomoc pri organizovaní tejto akcie. Poďakovanie patrí sponzorom Eset, ČSOB, Prvá stavebná sporiteľňa, BECEP. Ďakujeme aj firme Miduko za zapožičanie okuliarov simulujúce stav opitosti. Táto akcia sa konala aj vďaka podpore Magistrátu hlavného mesta SR - Bratislavy v rámci projektu "Spoznaj seba a okolie hrou".

TEXT A FOTOZÁBERY: VERONIKA VOTJECHOVSKÁ

Kampaň Nepočujúce dieťa v rámci Medzinárodného dňa Nepočujúcich

Každoročný sviatok Nepočujúcich – Medzinárodný týždeň Nepočujúcich, sa koná vždy štvrtý týždeň v mesiaci september. Tento rok bolo pre verejnosť pripravené podujatie s názvom **Nepočujúce dieťa**. Názov podujatia je odvodený z portálu NepocujuceDieta.sk, ktorý je určený pre rodičov detí s poruchou sluchu pod vedením manželov Ferka a Ľubky Majtánových, s podporou Nadačného fondu Telekom pri Nadácii Pontis, ktorý prináša návody ako postupovať po zistení diagnózy a rozvíjať svoje dieťa. Cieľom tohto podujatia bolo podporiť vytvorenie prvého audiocentra na Slovensku. Aj z tohto dôvodu, každý sa septembrový utorok konala diskusia o Nepočujúcich.

Prvá z diskusií sa uskutočnila v utorok 8.9.2015 od 18.00 v Impact HUB-e na Hviezdoslavovom námestí 20 v Bratislave. Toto podujatie moderovala Mirka Gúčiková a k dispozícii bola tlmočníčka posunkového jazyka Milena Krajčírová. Vstup bol voľný. Na tejto diskusii sa zúčastnilo minimálne 20 ľudí vrátane nepočujúcich, nepočujúce deti počujúcich rodičov, ale aj nepočujúcich rodičov. Hosťami diskusie boli manželia Ferko a Ľubka Majtánovci, ktorí majú nepočujúceho syna Martinka. Spolu hodnotili, aká je situácia v diagnostikovaní porúch sluchu na Slovensku, a ako sa dá deťom včas pomôcť a ako s nimi komunikovať. Okrem nich bola hosťom aj špeciálna pedagogička Mirka Zubová, ktorá je zároveň garantkou programu mobiling pedagóg. Cieľom ich rozhovoru bolo riešenie problematiky diagnotikovania dieťa, ale aj neodbornosť lekárov na Slovensku a chýbajúce audiologické centrum. Manželia Majtánovci sa preto rozhodli pomôcť aj iným rodičov, ktorí majú dieťa s poruchou sluchu a snažia sa vyzbierať peniaze na zriadenie Prvého detského audiocentra v bratislavskej Detskej fakultnej nemocnici, ktoré by mohlo slúžiť celému Slovensku. Pretože si želajú, aby aj detí s poruchou sluchu mali lepšiu šancu na dobrý život. Na diskusii som sa mohol dozvedieť motiváciu vzniku portálu Nepočujucedieta.sk. Myšlienku portálu podporujem, pretože na Slovensku je stále málo informácií ohľadom možností diagnostikovania detí s poruchou sluchu raného veku. Taktiež bolo pre mňa zaujímavým zistením ako postupujú zainteresovaní ľudia pri tvorbe audiologického centra. Dozvedel som sa základné informácie o programe mobilného pedagóga, avšak som nedostal jasnú odpoveď na to prečo nevyužívajú dostatočne lektorov slovenského posunkového jazyka.

Druhá diskusia zo série diskusií v rámci kampane Nepočujúce dieťa sa konala 15.septembra na tému Nepočujúci a umenie. Táto diskusia sa začala už o 18.00 h. na rovnakom mieste - v Impact Hub-e. Na toto podujatie prišlo pár ľudí vrátane nepočujúcich. Spolu s Tomášom Máňom sme prišli na diskusiu, pretože sme boli zvedaví, ako funguje umenie u Nepočujúcich, keďže ma táto téma zaujímala najviac. Na úvod sa nám predviedli nepočujúce deti zo špeciálnej ZŠ na Hrdličkovej ulici v Bratislave, ktoré sú súčasťou bubenického orchestra Tortola Drums pod vedením Eddyho Portellu. V tomto detskom súbore ide predovšetkým o muzikoterapiu, no zároveň ju Eddy dokázal povýšiť na umenie. My nepočujúci sme mohli cítiť vibrácie z bubnovania a tým mať tiež umelecký zážitok z tohto predstavenia. Po úspešnom vystúpení moderátorka Mirka Gúčiková a tlmočníčka posunkového jazyka Milena Krajčírová uviedli hostí prvej časti diskusie - jazzmana Borisa Čellára a perkusionistu Eddyho Portellu. Oni sú zároveň hudobníci, ktorí ukazujú nepočujúcim deťom svet hudby. Cieľom diskusie bolo vysvetliť, že umenie je rovnako súčasťou sveta nepočujúcich. Presvedčili

nás, že hudbu môžeme cítiť aj napriek tomu, že sme nepočujúci. Spoločne sme hľadali odpoveď na otázku, aké možnosti majú nepočujúce deti, aby rozvíjali svoj talent v špecializovaných krúžkoch, umeleckých školách alebo v rámci vysokoškolského štúdia. Veľa veci nám vysvetlili a rozprávali svoj zaujímavý príbeh, ako sa oni dostali k spojeniu nepočujúcich a hudby. Po skončení prvého bloku diskusie sme mali otvorenú diskusiu a nepočujúci sa mohli pýtať čo ich zaujímalo a zároveň si mohli vymieňať svoje skúsenosti s pozvanými hosťami. V druhom bloku diskusie moderátorka predstavila, tento krátka nepočujúcich umelcov a to Zuzanu Knapovú Daubnerovú a Jozefa Riga. Títo dvaja sú absolventmi odboru Výchovná dramatika pre nepočujúcich na JAMU v Brne. Spoločne sa venujú divadlu Tiché Iskry, ktoré je jediný profesionálnym divadelným súborom nepočujúcich na Slovensku a okrem divadla sa obaja venujú nepočujúcim deťom. Spoločne nám podieľali svoje nezabudnuteľné zážitky, ich predstavy, nové skúsenosti s divadlom, a porozprávali nám aj o svojich začiatkoch Táto diskusia bola pre mňa osobne veľmi zaujímavá, pretože ma zaujíma umenie, ake taktiež som bol rád, že sa aj v tejto diskusii spojili dva svety a prišli aj počujúci hudobníci, aj nepočujúci divadelníci.

22. septembra sa uskutočnila tretia zo série diskusií v rámci kampane Nepočujúce dieťa, na tému *Nepočujúci a vzdelávanie – vysoké školy*. Cieľom rozprávania hostí bolo poukázať na to, ako vyzerá vysokoškolské štúdium z pohľadu nepočujúceho. Zazneli otázky typu: sú vôbec vysoké školy a pedagógovia odborne pripravení na nepočujúcich študentov? Aký prístup majú (naši) nepočujúci k vysokoškolskému vzdelaniu? Čo by mohlo odstrániť bariéry, ktoré nepočujúcim školský systém vytvára? Tu sa bolo treba zamyslieť, aké odbory na vysokých školách nepočujúcich zaujímajú, a ktoré odbory majú pre nepočujúceho študenta perspektívu do budúcnosti. Diskusia sa konala o 18.00 hod v miestnosti Impact HUB na bratislavskom Hviezdoslavovo námestí 20. Na diskusiu som prišiel s kolegom Michalom Heftym. Na diskusiu prišlo veľa ľudí a študentov, ba dokonca aj ľudia mimo Bratislavy. Podujatie opäť moderovala Mirka Gúčiková, hosťami boli Roman Vojtechovský, ktorý je odborným pracovníkom v Centre podpory študentov so špecifickými potrebami na vysokej škole v Bratislave a Anna Šmehilová, ml., ktorá je v súčasnosti odbornou garantkou združenia Effeta. Osobne sa mi tretia diskusia páčila najviac, nakoľko som rád, aké sú v dnešnej dobe možnosti špecifickej podpory na vysokej škole, ja som takéto možnosti počas štúdia žiaľ ešte nemal. Prekvapilo ma, že v Brne sa o nepočujúcich študentov starajú ešte viac a efektívnejšie. Majú k dispozícii tlmočnícke služby a aj zapisovateľov na prepis poznámok. Opäť môžem potvrdiť len to, že neľutujem, že som bol účastný aj na tejto diskusii, znovu ma obohatila o množstvo nových informácii a počas diskusie som sa dozvedel zaujímavé postrehy aj od prítomných ľudí.

Posledná diskusia sa konala 29.septembra. Poslednou diskusiou rovnako končil aj medzinárodný týždeň Nepočujúcich. Kampaň, v rámci ktorej boli všetky štyri diskusie sa snažila poukázať verejnosti s akými problémami sa stretávajú nepočujúci a vyzýva všetkých ľudí dobrej vôle k podpore a pochopeniu sve-

ta Nepočujúcich. Poslednú diskusiu moderovala Mirka Gúčiková, no neskôr ju vystriedal moderátor Ivan Ježík a k dispozícii bola opäť tlmočníčka posunkového jazyka Milena Krajčirová. Na poslednú z cyklu diskusií v rámci kampane Nepočujúce dieťa bola pozvaná profesorka vysokej školy a prodekanka Darina Tarcsiová, ktorá je zároveň CODA (počujúce dieťa nepočujúcich rodičov) a Róbert Šarina, ktorý sa venuje rýchlemu občerstveniu Deaf Kebab. Na túto diskusiu prišlo veľa študentov z Pedagogickej fakulty, ale boli tam aj nepočujúci vrátané mňa, Michala Heftyho a Roman Vojtechovského. Je smutné, že viac nepočujúcich neprišlo, pretože téma sa nás najviac dotýkala, nakoľko sa diskutovalo o slovenskom posunkovom jazyku a o kultúre Nepočujúcich. Aj moderátor podľa otázok, ktoré hosťom kládol bol sám dosť zvedavý, ako to s kultúrou Nepočujúcich je, napríklad, či porucha sluchu nejako ovplyvňuje inteligenciu a podobne. Jeho predstava o Nepočujúcich bola viac založene na dojmoch ako na faktoch. Na konci poslednej prednášky nám Róbert Šarina pustil krátky film o bratov Šarinovcov a Deaf Kebabe. Musím konštatovať, že som od tejto poslednej diskusie očakával trošku väčší prínos, nakoľko som sám lektorom slovenského posunkového jazyka, táto problematika sa ma teda bytostne dotýka, žiaľ, nič nové, resp, niečo iné ako som doteraz vedel, som sa nedozvedel. Celkovo sami ale všetky diskusie páčili, som rád, že sa na Slovensku niečo také organizovalo a dúfam, že to nebolo prvý a posledný krát. Ďakujem nadácii Pontis a neziskovej organizácie Voices, že kampaň Nepočujúce dieťa zorganizovala.

MICHAL HEFTY, TOMÁŠ SLEZÁK
FOTOZÁBERY: VLADO MIKLOŠ

Deaf Rysy 2015

V údolí Štrbského plesa, v hoteli FIS, boli 3. októbra 2015 vyhlásení najúspešnejší nepočujúci športovci roka 2015 v kategóriách muži a ženy. Tohto roku kraľoval stolný tenis. Ocenenia si odniesli traja stolnotenisoví hráči - Eva Jurková, Thomas Keinath a Marek Tutura. Usporiadateľ tejto akcie, Deaflympijský výbor Slovenska, založil túto tradíciu, prvú v histórii slovenského športu nepočujúcich, spolu s výstupom na jeden z najkrajších vrcholov Vysokých Tatier - Rysy.

A čo sa vydarilo? Absolútne všetko! Počasie, výstup na Rysy, sympatickí ambasádori tichej vôle, vyhlásenie, uvoľnená atmosféra, spokojní účastníci.

Výstup na Rysy

Je nádherná októbrová sobota. Modrá obloha bez jediného obláčiku. Slnko hrá všetkými farbami, vo vzduchu je cítiť babie leto. Čo viac si želať? Po večernom premietaní dokumentov z deaflympiád 2009 a 2013 sa oddýchnutí účastníci ráno schádzajú pred hotelom FIS. Po krátkom príhovore generálneho sekretára DVS Dušana Dědečka odštartuje výstup ambasádorka tichej vôle -

moderátorka Karin Majtánová. Sekunduje jej ďalší ambasádor - poslanec Národnej rady SR - Juraj Droba. Samotný výstup vedie slabozraká ambasádorka, paralympionička Hanka Kolníková.

Zo všetkých kútoch Slovenska sa zišla super partia, celkom 57 účastníkov. Mladí, starí, deti, počujúci, nepočujúci, známe osobnosti, aj menej známe. Veď to bolo jedno. Hlavne sa ide dobyť hora!

Kto z nich bude najrýchlejší?

Už po hodine túry, zo Štrbského na Popradské pleso, odpadla časť účastníkov, ktorá dala prednosť kávičke s nádherným výhľadom na jazero.

Ostatní pokračovali strmšou cestou smerom na vrch. Spotené tričká všetkých riadne zdokumentoval štáb Televízneho klubu nepočujúcich, ktorý navyše niektorých z účastníkov vyspovedal.

A aby toho nebolo málo, DVS na vrch vytiahol i grandiózneho fotografa - Adama Kováča. Od neho sú tieto nádherné fotky, patriace k článku.

V popredí idú tí zdatnejší, medzi nimi známa tlupa trenčianskych športovcov. Ich predseda Peter Vašíček spolu s Hankou Kolníkovou zdolajú trasu na chatu pod Rysmi za necelé dve a pol hodiny od Štrbského plesa. Neuveriteľné!

Nádherný výhľad na tatranské vrchy bol odmenou pre všetkých, ktorí na vrch prišli. Prvýkrát zaviala Vlajka Inklúzie symbolizujúca spoločné ciele deaflympijského a olympijského hnutia.

Ďalšia odmena musela uspokojiť hladné žalúdky. V Chate pod Rysmi sa zjedlo 28 párov párkov, dva taniere halušiek a vypilo 31 pohárov čaju s 5 pohármi piva.

A teraz rýchlo dole, do západu slnka ostáva niečo cez dve hodiny. A och, pri reťazi sa utvorila dlhá kolóna. Nie automobilová, ale turistická! Uplynula polhodinka a slnko sa s turistami začalo lúčiť.

Každý došiel do hotela, ak najrýchlejšie mohol. Smolu si bohužiaľ vybral samotný prezident Miloš Štefek, ktorý po úraze horko-ťažko zostupoval dole podopieraný svojou ženou Luciou. Do hotela došli za tmy, baterky nemali, ešteže existujú mobily, ktoré im svietili po zvyšok cesty. Medvede v lese zrejme táto technológia rušila a tak im dali pokoj.

Slávnostné vyhlásenie

Zatiaľ čo sa do svojich izieb trúsili poslední turisti, v hoteli bolo rušno. Pripravovalo sa slávnostné vyhlásenie najúspešnejšieho športovca a športovkyne. Televízia JOJ, ako hlavný sponzor stolnej tenistky Evy Jurkovej, vyslala svoj štáb. Rovnako Televízny klub nepočujúcich, fotograf Adam Kováč, aj diváci sa snažili uloviť tie najlepšie momentky zo slávnostného večera. Moderovania sa ujala Karin Majtánová a po krátkom príhovore viceprezidenta Rastislava Hrdlíka, začalo vyhlásenie. Ocenenie športovcom odovzdával a zo srdca blahoželal Juraj Droba. A ktože si prišiel pre cenu? V kategórii žien zvíťazila stolnotenisová hráčka Eva Jurková, za ňou tenistka Jana Jánošíková a poradie zavŕšila atlétka Ivana Krištofičová. Kategóriu mužov ovládli stolnotenisoví hráči: Thomas Keinath na prvom mieste a Marek Tutura na treťom

mieste. Druhé miesto získal lyžiar Martin Legutký mladší. Všetci dostali krásne upomienkové plakety zo skla.

Žiaľ, obaja prví ocenení stolnotenisoví hráči neboli prítomní, keďže reprezentovali Slovensko v ruskom Jekaterinburgu na Majstrovstvách Európy medzi počujúcimi stolnými tenistami.

A čo bolo nakoniec? Išlo sa žúrovať!

Kto druhý deň ráno nedospával po žúre, mohol si v telocvični hotela zacvičiť jogu pod vedením nepočujúceho inštruktora Dalibora Gajdoša.

A niekoľko NAJ na záver

1. Najrýchlejší výstup na Rysy vytvorila dvojica športovcov – slabozraká ambasádorka Hanka Kolníková a nepočujúci bedmintonista Peter Vašíček (za cca 2:45 hod.).

2. Najstarší účastník, ktorý vystúpil na vrch Rysy bol 73-ročný tréner lyžiarov, Martin Legutký starší.

3. Najmladší účastník celej akcie, ktorý cestu zo Štrbského plesa do Popradského plesa prespal v nosítku svojho otca, bol 1-ročný Matej Maťovčík.

4. Najstatočnejšie sa zachovala nepočujúca bedmintonistka, Katarína Babálová, ktorá už cestou nahor prišla o podrážky na obuvi. Napriek tomu na vrch vystúpila a jej optimizmus nestratil na nákazlivosti.

5. Najdlhšie trvajúci zostup sa podaril prezidentovi DVS Milošovi Štefkovi, ktorý vo veľkých bolestiach kolena dorazil na chatu za tmy, o cca 20:30 hodín.

6. Najvtipnejšie sa zachoval David Szalai, ktorý vystrčil svoj sedací sval pred publikom, aby vzápätí dostal injekciu proti bolesti.

7. Najštýlovejší účes mal nepočujúci jogín Dalibor Gajdoš.

TEXT A FOTOZÁBERY: DEAF RYSY

DVD – rozprávky tradičnej kultúry v slovenskom posunkovom jazyku

Tento rok občianske združenie Myslím – centrum kultúry Nepočujúcich zrealizovalo po šiestykrát podporný projekt, ktorý niesol názov DVD „Rozprávky tradičnej kultúry v slovenskom posunkovom jazyku". Projekt bol zameraný na vytvorenie rozprávok na DVD pre Nepočujúcich v pre nich najprirodzenejšej forme, tzn. bol určený primárne pre používateľov slovenského posunkového jazyka, čiže DVD je v „bezbariérovom prostredí" v slovenskom posunkovom jazyku. Na toto DVD sme vybrali dvanásť tradičných známym slovenských rozprávok, napr. Červená čiapočka, Soľ nad zlato, Snehulienka, Tri prasiatka, a tak ďalej. Hlavným dôvodom vzniku tohto DVD bolo, že deti so sluchovým postihnutím majú problém s čítaním s porozumením, mechanicky čítajú text, ale žiaľ, veľakrát im obsah a hlavná myšlienka uniká. Po prečítaní a analýze textu rozprávky sme ich preložili do slovenského posunkového jazyka. Pri preklade sme brali ohľad na detského diváka a tomu sme prispôsobili aj výber posunkov, čiže sme primárne použili detské posunky, ktoré zvyčajne deti používajú. Z uvedených dôvodov vzniklo toto „rozprávkové" DVD so zámerom priblížiť Nepočujúcim používateľom slovenského posunkového jazyka tradičné rozprávky, ktoré sa objavujú na kultúrnych, vzdelávacích a iných spoločenských udalostiach. Na pozadí, za figurantom, je vždy kreslený obrázok, predstavujúci dejovú situáciu, ktorá napomáha k lepšej orientácii v deji, podobne ako je tomu aj v rozprávkach obohatených o ilustrácie, ktoré som obstaral ja. Nakreslil som vyše 65 obrázkov k vybratým 12 rozprávkam. Kontrolu posunkov v slovenskom posunkovom jazyku, ako aj plánovanie a natáčanie mal na starosti môj kolega Michal Hefty, ale aj všetci zúčastnení, ktorí sme spolupracovali na vytvorení tohto krásneho projektu. Na DVD budú hlavne Nepočujúci a jedna počujúca mladá žena, ktorá ovláda slovenský posunkový jazyk. Dňa 26. 09. 2015 sa konal po druhýkrát medzinárodný deň nepočujúcich v materskom centre Prešporkovo v Bratislave, ktorý oslávili „Tyrkysovou party", na ktorej sa pokrstilo aj nové DVD rozprávok pre deti s poruchou sluchu. Krstnou mamou DVD bola naša europoslankyňa Janka Žitňanská (NOVA), ktorá sa dlhé roky venuje problematike Nepočujúcich. „Je to pre mňa veľká česť, že som mohla uviesť do života toto DVDčko. Je dôležite, aby aj nepočujúce deti mali možnosť si pozrieť klasické rozprávky pre nich dostupnej podobe a teda v posunkovom jazyku." hovorila Janka Žitňanská. DVD sme pokrstili netradičným spôsobom a to bublifukovými bublinami. Následne sme na ukážku pustili jednu vybratú rozprávku „Tri prasiatka", v tejto rozprávke vystupovala nepočujúca, ktorá používala slovenský posunkový jazyk a deťom sa rozprávka hneď zapáčila. Verím, že vďaka DVD rozprávkam budú mať deti bezbariérový zážitok a takisto si vezmú aj ponaučenie z rozprávok rovnako ako počujúce detičky. Rovnako verím, že z DVD sa potešia aj počujúci, ktorí sa vzdelávajú v slovenskom posunkovom jazyku. U nás v Myslím – centrum kultúry Nepočujúcich je v predaji toto DVD „rozprávky tradičnej kultúry v slovenskom posunkovom jazyku", cena je 5,00 €. Je možne zakúpiť buď osobné, alebo na dobierku poštou.

TOMÁŠ SLEZÁK

ZDROJ: http://myslim.sk/index.php/e-shop/view/productdetails/virtuemart_product_id/5/virtuemart_category_id/1

II. Medzinárodná konferencia nepočujúcich lektorov posunkového jazyka - LESICO

II. Medzinárodná konferencia nepočujúcich lektorov posunkového jazyka (ďalej len LESICO) sa konala počas dvoch dní 16.10. - 17.10.2015 (piatok – sobota) vo francúzskom Paríži. Asi viete, že mesto Paríž je svetoznáme mesto aj vďaka Eiffelovej veži.

Prišli sme deň pred konaním konferencie letecky z Bratislavy do Paríža na letisko vzdialené od Paríža autobusom cca hodinu a pol. Po príchode sme sa ubytovali v hoteli, ktorý bol v typickom francúzskom štýle a izby boli zariadené veľmi skromne. Ani veľkosť postele nebola pre nás dostatočná, pretože bola kratšia a my sme vyšší chlapi.

V piatok ráno sa začala konferencia, na ktorú prišlo veľa ľudí. Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo 22 štátov, aktívnych a pasívnych účastníkov bolo celkom 252. Za Slovensko ako pasívni účastníci sme boli prítomní my - Michal Hefty a Roman Vojtechovský.

Témy prednášok boli rôzne. Niektoré prednášky boli zaujímavé a niektoré menej. Najviac nás zaujali prednášky týkajúce sa e-learning vzdelávanie posunkového jazyka, zapojenie rôznych moderných technológií, alebo aj napr. internetová komunikácia cez on-line prístup v procese vzdelávania. Dozvedeli sme sa aj to, aké multimediálne nástroje využívajú talianski lektori pri výučbe talianskeho posunkového jazyka. Medzi inými odznela aj prezentácia o zostavení občianskeho združenia Európskej siete lektorov posunkového jazyka (ENSLT - European Network of Sign Language Teachers).

Rovnako sme sa dozvedeli, ako lektori používajú jednotný referenčný rámec pri výučbe posunkového jazyka pre počujúcich rodičov nepočujúcich detí. Predstavili nám projekt Sign Teach. Ďalej sme sa dozvedeli, ako je zapojená Národná federácia francúzskych Nepočujúcich do rozvoja šírenia francúzskeho posunkového jazyka.

Prednášky trvali do večera a po skončení konferencie sme mali spoločnú večeru v nádhernom salóne. Mali sme možnosť ochutnať tradičnú francúzsku kuchyňu a francúzske víno. Počas večera vystupoval jeden šikovný nepočujúci herec, ktorý predviedol svoj storytelling.

V sobotu končila konferencia o 17 hod., potom sme mali osobné voľno. Toto voľno sme aktívne využili, prechádzkou v krásnom meste, posedením v reštaurácii a potom sme do noci diskutovali s ostatnými nepočujúcimi :).

Ďalšie dni sme prezerali pamiatky, múzea a obchody. Zaujímavé bolo, že tam mali rešpekt voči osobám so zdravotne postihnutým, ktorým poskytovali samostatné špeciálne vstupy, alebo nemuseli platiť vstup. Po dvoch dňoch chodenia sme boli už skutočne dosť unavení :).

V utorok doobeda sme ešte popozerali nejaké malé darčeky pre najbližších a večer sme sa šťastne vrátili domov :)

V spomienkach nám zostalo päť nezabudnuteľných, dobrodružných a vzdelávacích dní :). Najbližšia III. Medzinárodná konferencia nepočujúcich lektorov posunkového jazyka sa koná vo švajčiarskom Bazileji v roku 2017.

MICHAL HEFTY, ROMAN VOJTECHOVSKÝ

Zásady zdravej životosprávy – pohyb

Beh vás vylieči – začnite behať pre svoje fyzické a psychické zdravie. Beh pomáha pri chudnutí, udržuje vás vo forme, skrášľuje váš vzhľad a zvyšuje sebaistotu. Beh zlepšuje zdravie, psychickú pohodu a kvalitu života.

Výhody behu:

- znižuje hmotnosť,
- zlepšuje kardiovaskulárne a respiračné zdravie,
- znižuje celkovú hladinu cholesterolu,
- posilňuje kosti (a potenciálne zvyšuje hustotu kostného tkaniva),
- posilňuje imunitný systém,
- zlepšuje sebavedomie a emocionálny stav,
- zlepšuje dôveru, sebaúctu, silu a spokojnosť so sebou samým,
- zlepšuje spánok,
- zvyšuje pracovitosť,
- mení pasívny život na aktívny,
- zlepšuje plánovanie, organizovanie a rozhodovanie,
- zlepšuje učenie a ukladanie nových informácií a spomienok,
- znižuje riziko mŕtvice a rakoviny prsníka,
- slúži ako prevencia a možnosť podpory liečby osteoporózy, cukrovky a hypertenzie,
- posilňuje srdce a znižuje krvný tlak (znižuje riziko infarktu),
- udržiava a zlepšuje celkový zdravotný stav,
- podporuje plné využitie pľúc,
- zrýchľuje metabolizmus,
- redukuje stres, agresiu a hnev a buduje odolnosť voči stresu,
- uvoľňuje endorfíny a prináša pocit šťastia.

HENRIETA BÁRTOVÁ
ZDROJ: INTERNET

Bábovka s plnkou

Cesto:

- 120 g masla
- 3 vajcia
- 100 ml mlieka
- 200 g práškového cukru
- 250 g polohrubej múky
- 1/2 bal. kypriaceho prášku
- štipka soli
- nastrúhaná citrónová kôra
- 2 bal. vanilínového cukru
- 1 lyžica maizeny

Pečenie v rúre vyhratej na 150° C 1 hodinu.

Plnka:

- 500 ml mlieka
- 2 čokoládové pudingy
- 400 g nugátovej nátierky
- 100 g masla
- 3 lyžice vyšľahanej smotany

Postup:

1. Maslo vymiešame s práškovým a vanilkovým cukrom. Pridáme mlieko, nastrúhanú citrónovú kôru, maizenu, štipku soli, vajcia a múku zmiešanú s kypriacim práškom. Cesto dáme do vymastenej, strúhankou vysypanej bábovkovej formy a upečieme vo vyhriatej rúre. Vyberieme. a necháme vychladnúť.

2. Z mlieka a čokoládových pudingov uvaríme hustý puding a necháme ho vychladnúť. Občas premiešame. Nugátovú nátierku vyšľaháme s maslom, po častiach pridávame vychladnutý puding a spolu vyšľaháme. Vmiešame vyšľahanú šľahačku a premiešame.

3. Bábovku rozkrojíme na 3 časti. Jednotlivé vrstvy spojíme plnkou. Naplnenú bábovku potrieme po celom obvode zvyšným krémom a odložíme na 5 až 7 hodín do chladu. Potom posypeme pomrveným snehovým cestom a pokrájame.

Recept od Veroniky Prekopovej

Anna Frank

Tragický príbeh židovského dievčaťa, ktoré počas 2. svetovej vojny nepreželo holokaust a po vojne jeho **DENNÍK** obletel celý svet.

Anna píše denník... Prichádza Hanelle.

Holandská židovská rodina Frankových v úkryte

Razia SS. Ich úkryt bol odhalený udavačmi.

Transport do Auschwitz-Birkenau

Selekcia lekárom SS J. Mengeleom

Anna mala 14 rokov, ale jej matka pred lekárom SS pridala o 2 roky viac, aby sa zachránila a unikla plynovej komore...

Ťažká rozlúčka Anny s jej otcom

Dezinfekcia a tetovanie v baraku II b.
Anninej matke vytetovali číslo 81 898.

Apel pod vedením sadistickej dozorkyne SS I. Greseovej

Prvá noc v ženskom baraku II a v Birkenau

Ďalšia selekcia doktorom J. Mengelem pre týfus a presun holandských väzenkýň do Bergen-Belsenu

Anna a Hanelle sa náhodou stretli v Bergen-Belsene

Anna a jej sestra Margot umierajú na týfus

Otec sa vrátil do Amsterdamu, celá jeho rodina vojnu nepreżila. Našiel Annin DENNÍK a s plačom ho číta...

Online tlmočník

Skype

Objednať

Tablet

Notebook

Smartfón

Operátor

Videohovor

Zvonenie

Mobil

Pevná linka

Obsadiť

Zavolať

POSUNKUJE: TOMÁŠ SLEZÁK
FOTO: TOMÁŠ MÁŇA

Úvod do kultúry a sveta Nepočujúcich

MOC 10,00 €

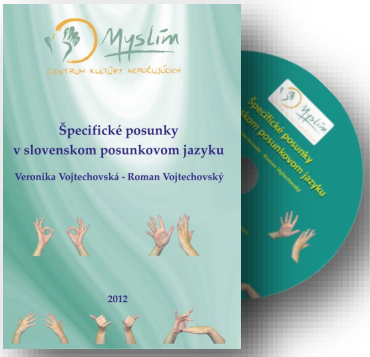

Kniha + DVD - Špecifické posunky v slovenskom posunkovom jazyku

MOC 13,00 €

DVD - Slovník slovenského jazyka - slovenského posunkového jazyka pre oblasť rodina

MOC 3,00 €

DVD - Rozprávanie príbehov - storytelling a poézia v (slovenskom) posunkovom jazyku

MOC 5,00 €

DVD - Preklady najznámejších skladieb tradičnej kultúry do slovenského posunkového jazyka

MOC 5,00 €

DVD - Vianočné koledy v slovenskom posunkovom jazyku

MOC 5,00 €

DVD - Rozprávky tradičnej kultúry v slovenskom posunkovom jazyku

MOC 5,00 €

Plagát A1 (59x84) - Prstová abeceda /Dvojručná/

MOC 3,00 €

http://www.myslim.sk/index.php?option=com_virtuemart&view=category&virtuemart_category_id=2&Itemid=57

ZUZANA KNAPOVÁ
DAUBNEROVÁ
MICHAL
HEFTY
TOMÁŠ
MÁŇA
JOZEF
RIGO
PETER
VRŤO
DIVADLO TICHÉ ISKRY UVÁDZA
RESPE
KTÍVE
PREMIÉRA
12. DECEMBRA 2015
O 19.00
AUTORSKÁ & DIVADELNÁ & POHYBOVÁ INSCENÁCIA
RÉŽIA & SCENÁR VALÉRIA DAŇHOVÁ DRAMATURGIA PETER VRŤO & KOLEKTÍV DTI NÁMET TOMÁŠ KASPRZYK
HUDBA PETER VAŇOUČEK VÝROBA KULÍS A KOSTÝMOV JOZEF ČERNEK & KOLEKTÍV DTI ZVUK A SVETLÁ PETER ČERNEK
ŠTÚDIO 12 PRI DIVADELNOM ÚSTAVE, JAKUBOVO NÁMESTIE 12, BRATISLAVA, WWW.TICHEISKRY.SK
©MIŇO
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÚDIO PRE NOVÚ DRÁMU
DIVADELNÝ ÚSTAV BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE
Myslím
bittner
member of bittner group | print

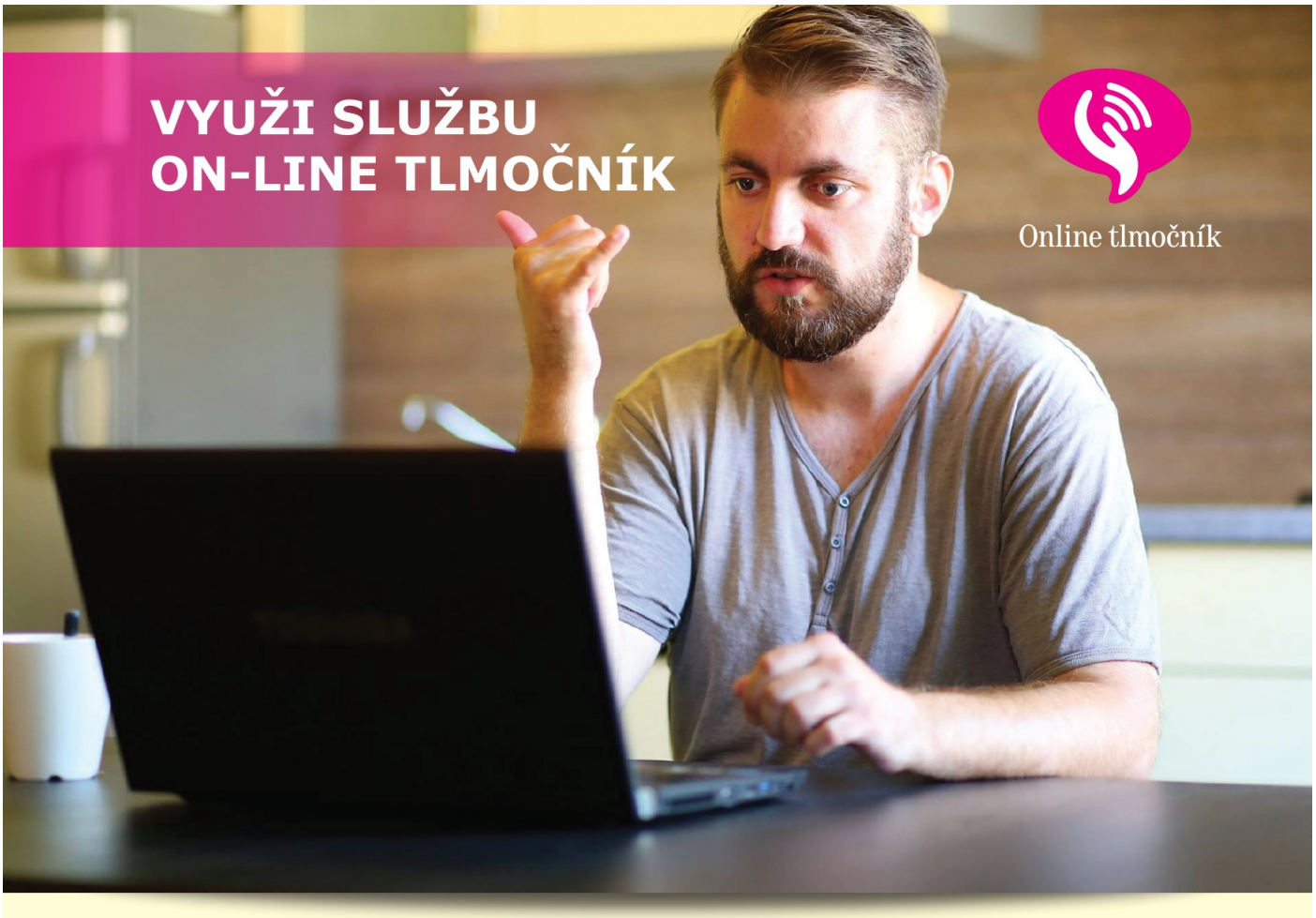

Si na úrade? Posielaš životopis? Nemáš asistenta?

Pomôže ti on-line tlmočník

Kedy?
pondelok, streda, piatok
od 8.00 do 20.00 h

On-line tlmočník je služba pre nepočujúcich cez Skype.
Kontaktuj tlmočníka cez službu Skype: onlinetlmocnik

www.onlinetlmocnik.sk

nadácia pontis

NADAČNÝ FOND TELEKOM